

اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشکاران استان همدان در راهیابی به تیم‌های ملی

علی ضمیری کامل^{۱*}، مجید سلیمانی^۲، اعظم ایزدی مهر^۳

تاریخ تصویب: ۹۳/۹/۲۳

تاریخ دریافت: ۹۳/۱/۱۶

چکیده

موفقیت ورزشی به‌عنوان هدف اصلی ورزش‌های قهرمانی همیشه مدنظر ورزشکاران، مربیان و پژوهشگران بوده است. هدف از انجام پژوهش تعیین و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشکاران استان همدان در راهیابی به تیم‌های ملی بود. با توجه به اهداف پژوهش منابع انسانی، تجهیزات، مالی و روانی از دیدگاه مدیران هیأت‌های ورزشی، ورزشکاران، مدیران اداره ورزش و جوانان، مربیان و کارشناسان مورد بررسی قرار گرفتند. بدین‌منظور ۱۱۶ آزمودنی پرسشنامه‌ها، را تکمیل نمودند. داده‌ها با آزمون فریدمن مورد ارزیابی قرار گرفت. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با توزیع ابتدایی پرسشنامه‌ها بین تعداد ۱۵ نفر از متخصصین رشته تربیت بدنی و اعمال نظرات اصلاحی تأیید شد. همچنین، به‌منظور بررسی پایایی پرسشنامه ابتدا تعداد ۳۰ پرسشنامه بین جامعه آماری توزیع که پس از جمع‌آوری پایایی کل پرسشنامه ۹۱٪ محاسبه گردید. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که از بین عوامل تجهیزات و امکانات «توسعه تعداد اماکن تخصصی»، از بین عوامل مالی «نظام تقسیم عادلانه منابع مالی»، از عوامل انسانی «دانش و فداکاری مربیان»، و از بین عوامل روانی-انگیزشی «تأثیر پاداش بر موفقیت ورزشکاران» دارای بالاترین اولویت می‌باشند ($p < 0.05$). همچنین، نتایج آزمون فریدمن نشان داد که از دیدگاه شرکت‌کننده‌ها بین عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشکاران تفاوت معنادار وجود دارد و عوامل «تجهیزات، امکانات و اماکن ورزشی» در در راهیابی ورزشکاران به تیم‌های ملی بالاترین اولویت را دارد ($p < 0.05$). در نهایت، توصیه می‌شود که مدیران ورزشی استان در سیاست‌گذاری‌ها بیشترین توجه را به توسعه و بهبود امکانات و فضاهای ورزش معطوف کنند.

کلید واژه‌ها: عوامل مالی، انسانی، تجهیزات و امکانات ورزشی، موفقیت ورزشکاران

۱. دانش‌آموخته دانشگاه آزاد اسلامی بروجرد در مقطع کارشناسی ارشد*

۲. گروه تربیت بدنی، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران.

۳. کارشناس اداره کل ورزش و جوانان استان همدان

*Email: zamiri1410@gmail.com

Email: mjd_slymn@yahoo.com

Email: alizamiri1410@yahoo.com

مقدمه

ورزش قهرمانی نیز مانند هر نظام دیگری نیازمند تدوین اهداف کلان، راهبردها و برنامه‌های عملیاتی است تا ضمن آگاهی از مسیر حرکت بتواند از هر گونه دوباره‌کاری، بیراهه رفتن و به هدر رفتن منابع مالی، انسانی، فیزیکی و اطلاعاتی خود اجتناب ورزد (مظفری و همکاران، ۱۳۸۸).

ورزش قهرمانی به‌عنوان یک پدیده اجتماعی و یکی از نظام‌های علمی و تخصصی دارای ارزش‌های فراوانی است. با توجه به رابطه نزدیکی که ورزش و تربیت‌بدنی با فرهنگ، سیاست و اقتصاد یک کشور دارد، اگر کشوری بخواهد موفقیت خود را در عرصه بین‌المللی به نمایش بگذارد و جایگاه مناسب خود را حفظ کند، باید از ساختار علمی، تشکیلاتی و زیربنایی مناسبی برخوردار باشد (احمدی، ۱۳۹۰). در عصر حاضر ورزش قهرمانی به پدیده‌ای پیچیده و چند بعدی تبدیل شده است که توسعه آن مستلزم توجه به تمام ابعاد است. شناخت مسایل و مشکلات ورزش قهرمانی کشور نیازمند نگاهی علمی و تجربی است و در این مسیر استفاده از تجارب جهانی راه میانبری است که می‌تواند هزینه دستیابی به توسعه را کاهش دهد (گرین و باری هولیان، ۲۰۰۸: ۷۳).

موفقیت ورزشی به‌عنوان هدف اصلی ورزش‌های قهرمانی همیشه مدنظر ورزشکاران، مربیان و پژوهشگران عرصه ورزشی بوده است (باربارا وودز^۱، ۲۰۰۹: ۳۷). زیرا راه‌یابی به تیم‌های ملی هر کشور در ورزش قهرمانی، پایه موفقیت‌های ورزشی است که هر ورزشکار با تلاش و کوشش خود و با استفاده بهینه از دیگر عوامل تأثیرگذار در این بخش خواهد توانست به اهداف موردنظر خود که همانا عملکرد بهتر در میادین برون‌مرزی است دست یابد. موفقیت یک ورزشکار یا یک تیم ورزشی به مقدار قابل توجهی به عملکرد سیستم ورزش قهرمانی و توانایی آن در استفاده اثر بخش از منابع موجود در جهت توسعه ورزش قهرمانی بستگی دارد (کیم^۲، ۲۰۰۷: ۱۸). کسب موفقیت‌های ورزشی مستلزم کسب دانش و اطلاعات علمی در مورد عوامل مؤثری است که منجر به این موفقیت‌ها می‌شوند. متولیان ورزش بایستی با استفاده بهینه از منابع که از ابعاد مختلف از جمله تأثیرات منابع انسانی، منابع مالی، منابع سخت‌افزاری و تجهیزات و اماکن ورزشی، عوامل روانی و انگیزشی مورد توجه قرار داده که با شناخت این عوامل می‌توان به بسیاری از مسائل در این خصوص پاسخ داد (دی بوسچر^۳ و همکاران، ۲۰۰۹: ۱۱۱). در پژوهشی رابطه بین سیستم‌های ورزش قهرمانی و موفقیت در رقابت‌های بین‌المللی بین شش کشور ایتالیا، انگلستان، کانادا، نروژ، بلژیک و هلند را بررسی نمودند و بیان کردند که عوامل منابع مالی، تسهیلات تمرینی، حمایت ورزشی و شغلی و مربیگری از اولویت بالایی بر موفقیت در ورزش قهرمانی در این کشورها دارند. همچنین (بوهلک و روبینسون^۴، ۲۰۰۹: ۶۷) عواملی مانند ساختارهای استعدادیابی، حمایت علمی از ورزش، سیستم آموزش مربیان و دسترسی به تسهیلات و تجهیزات را به‌عنوان عوامل مؤثر بر موفقیت بین‌المللی ورزشکاران بیان کردند. نقش مربیان در توسعه و گرایش مردم به ورزش محرز می‌باشد و مربیگری باید به‌عنوان یک شغل در جامعه تثبیت شود. مربیان در پرورش ورزشکاران و یادگیری مهارت‌ها نقش مهمی دارند. مربیان با توجه به اینکه به‌طور مستقیم با ورزشکاران در ارتباط هستند و فعالیت‌های او را برنامه‌ریزی می‌کنند بر اجرای ورزشکاران تأثیر زیادی دارند (خواجه، ۱۳۸۸).

عموم صاحب‌نظران توسعه بر این عقیده‌اند که منابع انسانی پایه و اساس تغییر و تحولات است و در واقع، توسعه ملی حول محور «نقش نیروی انسانی» تحقق می‌یابد. مقوله ورزش قهرمانی که مستلزم راه‌یابی ورزشکاران به تیم‌های ملی است نیز از این موضوع مستثنی نیست و بر این اساس اگر نظام ورزش کشوری نتواند از دانش، تفکرات و دیدگاه‌های هدفمند انسان‌ها استفاده کند، مسلماً نخواهد توانست به توسعه دست یابد (شریعتمداری، ۱۳۸۳). در بخش تربیت‌بدنی و ورزش منابع انسانی مختلفی به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم فعالیت می‌کنند. از این میان، می‌توان به مربیان، معلمان تربیت-

1. Green
2. Barbara woods
3. Kim
4. De Bosscher
5. Bohlke and Robinson

بدنی و ورزش، داوران، مدرسان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، کارشناسان ورزشی، مدیران، پزشکان، روانشناسان ورزشی اشاره کرد. کمیت، کیفیت و توزیع این منابع تأثیر مستقیم بر رشد یا افت ورزش کشور دارد (احمدی، ۱۳۹۰)

اماکن و فضاهای ورزشی خاستگاه و بستر اجرای فعالیت‌ها و برنامه‌های ورزشی هستند و مدیریت صحیح و اصولی از آن‌ها، بر بهره‌وری اماکن و همچنین بر کمیت و کیفیت برنامه‌ها و رویدادهای ورزشی تأثیر مستقیم می‌گذارد. بنابراین، یکی از مسائل و مشکلاتی که در تربیت‌بدنی و ورزش کشور مطرح است و باید به آن توجه ویژه‌ای داشت، کمبود اماکنات و فضاهای ورزشی و کمبود بهره‌وری است. بررسی وضعیت پایگاه‌های ورزش قهرمانی نشان می‌دهد که اماکنات و تجهیزات موجود در این پایگاه‌ها مناسب توسعه نیست و همچنین استفاده بهینه از این اماکنات به عمل نمی‌آید (فراهانی و عبدوی بافتانی، ۱۳۸۵). گالاردو^۱ و همکاران، ۲۰۰۸:۱۹ بیان کردند در مورد تجهیزات ورزشی عوامل در دسترس بودن، راحت بودن، بهداشتی بودن و ایمنی باید مدنظر قرار گیرد. همچنین جدید بودن تسهیلات و تجهیزات ورزشی باید مورد توجه قرار بگیرد به طوری که (چاد^۲ و همکاران، ۲۰۰۵) به این نتیجه رسیدند که تجهیزات و اماکنات جدید و مدرن باعث افزایش تعداد تماشاگران می‌شود و از آن‌جا که حضور تماشاگران از عوامل توسعه ورزش قهرمانی است در نتیجه جدید بودن تجهیزات و تسهیلات از اهمیت بالایی برخوردار است. همچنین بیان شده که کشورهایی که سرمایه‌گذاری وسیعی در ورزش قهرمانی دارند در مسابقات المپیک نیز موفق‌ترند (دی بوسچر و همکاران، ۲۰۰۹:۱۲۱).

یکی دیگر از عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشکاران عوامل روانی انگیزشی می‌باشد. در واقع، آمادگی روانی می‌تواند در ورزشکارانی که از لحاظ فیزیکی شرایط مناسبی دارند عامل موفقیت باشد. واینبرگ و گولد^۳ (۲۰۰۷) عوامل روانی را اولین دلیل برای نوسانات روزبه روز در عملکرد ورزشی، محسوب می‌کنند و بر این باورند که مداخلات روانشناسی از طریق تمرینات مهارت‌های روانی، باید از طریق روش‌های منظم و در طول زمان باشد تا تأثیرگذاری لازم را بر عملکرد ورزشی، داشته باشد (آنجل^۴، ۲۰۰۸:۳۹۹).

طی تحقیقی، عدم برخورداری آمادگی روانی مطلوب برای رویدادهای حساس را عامل اصلی کاهش اعتماد به نفس و تمرکز ورزشکاران دانست و بیان کرد که عواملی از قبیل تنش، افسردگی، سردرگمی و خستگی مسابقات قبلی بر عملکرد ورزشکاران تأثیر منفی داشته و حتی می‌تواند شرایط به وجود آمدن آسیب‌های جدی را فراهم نماید. نتایج تحقیقات انجام شده بر روی ورزشکاران نخبه والمپیک مؤید این مطلب است که تمرینات آمادگی روانی جزء لاینفک برنامه‌های تمرینی ورزشکاران را تشکیل می‌دهد.

برخی از استان‌های کشور در طی سال‌های گذشته تلاش‌هایی صورت داده‌اند تا با رویکرد علمی به ورزش راه را برای موفقیت ورزشکاران خود در راه‌یابی به تیم‌های ملی و موفقیت آنها در میادین بین‌المللی هموار سازد و با ارائه راهکارهای مناسب و با استفاده از نظر متخصصین، چشم‌اندازهای ورزش قهرمانی خود را تعیین کنند. استان‌هایی مثل خوزستان، اصفهان، تبریز با تشکیل آکادمی‌های فوتبال (باشگاه فولاد خوزستان، سپاهان اصفهان، تراکتورسازی تبریز) با استفاده از تجهیزات و منابع انسانی متخصص همواره به تیم ملی چه در رده سنی پایه و چه در بزرگسالان بازیکنان زیادی معرفی کرده است و همچنین مازندران که با استفاده از منابع مختلف در ورزش‌های انفرادی به خصوص کشتی قطب اصلی کشور به‌شمار می‌رود. با این وجود اولویت‌بندی دقیقی از عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشکاران در راه‌یابی به تیم‌های ملی در استان‌ها به عمل نیامده است. لذا تحقیق حاضر در نظر دارد با استفاده از نظرات ورزشکاران، مربیان، رؤسای ادارات ورزش و متخصصین امر به‌عنوان هسته اصلی ورزش قهرمانی به این سوالات پاسخ دهد که عواملی از قبیل منابع انسانی، مالی، تجهیزات و اماکنات

1. Galardo et al.
2. Chad et al.
3. Gould & Weinberg
4. Angle

ورزشی و همچنین عوامل روانی انگیزشی با چه اولییتی در موفقیت ورزشکاران استان همدان در راه‌یابی به تیم‌های ملی مؤثر است.

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه رؤسای هیأت‌های ورزشی استان، رؤسای ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌ها، کارشناسان ورزش، ورزشکاران عضو تیم ملی و مربیان می‌باشند. که با روش نمونه‌گیری از نوع هدفمند و در دسترس نمونه‌گیری به عمل آمد. براساس آمار گرفته شده از اداره کل ورزش و جوانان تعداد رؤسای هیأت‌های ورزشی ۴۶ نفر بود که پرسشنامه بازگشتی ۳۶ عدد بوده و تعداد رؤسای ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌های استان ۹ نفر که پرسشنامه برگشتی ۹ عدد بود و تعداد ورزشکاران عضو تیم ملی (در سال ۹۱) ۳۶ نفر بود که پرسشنامه برگشتی ۳۱ عدد و همچنین مربیان فعال ۲۵ نفر بودند که پرسشنامه برگشتی ۲۴ عدد بود.

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر روش، توصیفی تحلیلی می‌باشد. برای جمع‌آوری اطلاعات، از روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. در روش کتابخانه‌ای، با مراجعه به کتاب‌ها و تحقیقات مختلف مرتبط با عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشی و راه‌یابی به تیم ملی و در روش میدانی با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشی و راه‌یابی به تیم ملی از دیدگاه مدیران، کارشناسان، مربیان و ورزشکاران مورد بررسی قرار گرفت. در تهیه پرسشنامه مذکور علاوه بر اقدامات فوق از پرسشنامه محقق ساخته جناب دکتر احمدی که مربوط به پایان‌نامه در مقطع دکتری از دانشگاه آزاد تهران مرکزی در سال ۱۳۹۰ در دو بخش اول شامل ۲۷ سؤال مربوط به عوامل اثرگذار بر موفقیت ورزش قهرمانی استفاده گردید. برای تعیین پایایی پرسشنامه مذکور از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده که ضریب اعتماد برابر ۰/۹۳ محاسبه شده است و با استفاده از تحلیل عاملی مشخص شده بود که پرسشنامه شاخص‌های موردنظر را اندازه‌گیری می‌کند.

در پژوهش حاضر، جهت گردآوری داده‌ها از روش میدانی استفاده شد و همچنین برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته ۶۸ سؤالی استفاده شد که روایی صوری و محتوای پرسشنامه با توزیع ابتدایی پرسشنامه‌ها بین تعداد ۱۵ نفر از متخصصین رشته تربیت‌بدنی و اعمال نظرات اصلاحی مورد تأیید قرار گرفت. همچنین به منظور بررسی پایایی پرسشنامه ابتدا تعداد ۳۰ پرسشنامه بین جامعه آماری توزیع گردید که پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها پایایی کل پرسشنامه ۹۱٪ محاسبه گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی برای نظم و ترتیب دادن به داده‌ها و به دست آوردن شاخص‌های مرکزی و پراکندگی استفاده شد. همچنین، به منظور بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شده است. مقدار KMO برابر با ۰/۸۱ به دست آمده است که نشان‌دهنده مناسب بودن تکنیک تحلیل عاملی در تحلیل داده‌ها است همچنین هر گاه مقدار KMO بیش از ۰/۶۰ باشد نشان‌دهنده کفایت حجم نمونه برای تحلیل است (مولوی، ۱۳۸۶) و بریس، کمپ و سنلگار، ۱ (۱۳۸۴) به علاوه، مقدار مشخصه آزمون کرویت بارتلت در سطح $P < 0/0001$ معنادار و نشان‌دهنده مناسب بودن همبستگی سؤالات پرسشنامه برای اجرای تحلیل عاملی می‌باشد. در بخش آمار استنباطی برای اندازه‌گیری پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. در ضمن از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها استفاده گردید.

جدول ۱: میزان ضریب آلفای کرونباخ مربوط به عوامل پرسشنامه

عوامل	پایایی
عوامل انسانی	۰/۹۶
عوامل تجهیزات، امکانات و اماکن ورزشی	۰/۹۴
عوامل مالی	۰/۹۳
عوامل روانی انگیزی	۰/۸۲

یافته‌های پژوهش

داده‌های پژوهش مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آماره توصیفی مربوط به نمونه پژوهش در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۲: آماره توصیفی جامعه پژوهش

متغیر	سطح	فراوانی	درصد فراوانی
گروه‌های شرکت‌کننده	مدیران هیأت‌ها	۳۶	۳۱
	مدیران اداره ورزش و جوانان	۹	۷/۸
	ورزشکاران	۳۱	۲۶/۷
	مربی‌ان	۲۴	۲۰/۷
دامنه سن شرکت‌کننده‌ها	کارشناسان	۱۶	۱۳/۸
	۳۰-۲۰	۳۰	۲۵/۹
	۴۰-۳۰	۴۰	۳۴/۵
	۵۰-۴۰	۳۶	۳۱
میزان تحصیلات	<۵۰	۱۰	۸/۶
	دیپلم و زیردیپلم	۲۳	۱۹/۸
	فوق دیپلم	۲۲	۱۹
	لیسانس	۵۲	۴۴/۸
	فوق لیسانس	۱۵	۱۲/۹
	دکتر	۴	۳/۴

نتایج حاصل از اولویت‌بندی عوامل اصلی مؤثر بر موفقیت ورزشکاران در راه‌یابی به تیم ملی در ورزش قهرمانی با استفاده از آزمون فریدمن نشان داد که عوامل تجهیزات، امکانات و اماکن ورزشی با میانگین رتبه ۳/۱۲، عوامل منابع انسانی با میانگین رتبه ۲/۵۷، عوامل منابع مالی با میانگین رتبه ۲/۲۰ و عوامل روانی انگیزی با میانگین رتبه ۲/۱۱ به ترتیب دارای بیشترین اولویت می‌باشند (جدول ۳).

جدول ۳: نتیجه آزمون فریدمن به منظور اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر موفقیت

عوامل مؤثر بر موفقیت	میانگین	میانگین رتبه‌ها
عوامل منابع انسانی	۳/۹۵	۲/۵۷
عوامل تجهیزات، امکانات و اماکن ورزشی	۴/۱۰	۳/۱۲
عوامل منابع مالی	۳/۷۸	۲/۲۰
عوامل روانی انگیزی	۳/۸۴	۲/۱۱
n: ۱۱۶	df: ۳	sig: ۰/۰۰۰

نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن نشان داد که از عوامل تجهیزات، امکانات و اماکن ورزشی عامل «توسعه تعداد اماکن تخصصی در رشته‌های ورزشی مربوطه» با میانگین رتبه ۶/۷۶، عامل «میزان توزیع جغرافیایی اماکن، تجهیزات و امکانات ورزشی» با میانگین رتبه ۵/۸۹، عامل «استانداردسازی اماکن و فضاهای ورزشی با تأکید بر استانداردهای بین‌المللی» با میانگین رتبه ۵/۷۴ و عامل «ایجاد کمپ‌های تمرینی برای نونهالان و نوجوانان مستعد در سطح استان» با میانگین رتبه ۵/۶۹ به ترتیب دارای بیشترین اولویت در راهیابی به تیم ملی در ورزش قهرمانی می‌باشند (جدول ۴).

جدول ۴: نتیجه آزمون فریدمن به منظور اولویت‌بندی عوامل تجهیزات و امکانات

میانگین رتبه‌ها	میانگین	عوامل تجهیزات، امکانات و اماکن
۶/۷۶	۴/۴۱	توسعه تعداد اماکن تخصصی در رشته‌های ورزشی مربوطه
۵/۸۹	۴/۲۲	میزان توزیع جغرافیایی اماکن، تجهیزات و امکانات ورزشی
۵/۷۴	۴/۱۹	استانداردسازی اماکن و فضاهای ورزشی با تأکید بر استانداردهای بین‌المللی
۵/۶۹	۴/۱۶	ایجاد کمپ‌های تمرینی برای نونهالان و نوجوانان مستعد در سطح استان
sig: ۰/۰۰۰	df: ۹	$\chi^2_{(9)}: ۶۸/۸۶$ n: ۱۱۶

نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن نشان داد که از عوامل انسانی عامل «دانش و فداکاری مربیان» با میانگین رتبه ۲۳/۱۶، عامل «وجود تعداد کافی از مربیان متخصص و با تجربه در سطح قهرمانی» با میانگین رتبه ۲۲/۵۲ و عامل «سازماندهی برنامه‌های تمرینی براساس روش‌های علمی» با میانگین رتبه ۲۲/۰۷، عامل حضور متخصصین ورزشی در مراکز تمرینی (از قبیل بدنساز، ماساژور، ارتوپد و...) با میانگین رتبه ۲۲/۰۵ به ترتیب دارای بیشترین اولویت در راهیابی به تیم ملی در ورزش قهرمانی می‌باشند (جدول ۵).

جدول ۵: نتیجه آزمون فریدمن به منظور اولویت‌بندی عوامل انسانی

میانگین رتبه‌ها	میانگین	عوامل انسانی
۲۳/۱۶	۴/۳۶	۱. دانش و فداکاری مربیان
۲۲/۵۲	۴/۲۶	۲. وجود تعداد کافی از مربیان متخصص و با تجربه در سطح قهرمانی
۲۲/۰۷	۴/۲۲	۳. سازماندهی برنامه‌های تمرینی بر اساس روش‌های علمی
۲۲/۰۵	۴/۱۹	۴. عامل حضور متخصصین ورزشی در مراکز تمرینی (از قبیل بدنساز، ماساژور، ارتوپد و...)
sig: ۰/۰۰۰	df: ۳۵	$\chi^2_{(35)}: ۲۸۰/۷۲$ n: ۱۱۶

نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن نشان داد که از عوامل مالی عامل «نظام تقسیم عادلانه منابع مالی مابین رشته‌های مختلف ورزشی» با میانگین رتبه ۹/۷۴، عامل «توانایی هیئت‌های ورزشی در جذب منابع مالی» با میانگین رتبه ۹/۵۶، عامل «تقویت سرمایه‌گذاری روی ورزش‌های انفرادی» با میانگین رتبه ۸/۹۲ و عامل میزان رضایت مربیان از دستمزد با میانگین رتبه ۸/۶۶ به ترتیب دارای بیشترین اولویت در راهیابی به تیم ملی در ورزش قهرمانی می‌باشند (جدول ۶).

جدول ۶: نتیجه آزمون فریدمن به منظور اولویت‌بندی عوامل مالی

میانگین رتبه‌ها	میانگین	عوامل مالی
۹/۷۴	۴/۳۳	۱. نظام تقسیم عادلانه منابع مالی مابین رشته‌های مختلف ورزشی
۹/۵۶	۴/۲۷	۲. توانایی هیئت‌های ورزشی در جذب منابع مالی
۸/۹۲	۴/۱۶	۳. تقویت سرمایه‌گذاری روی ورزش‌های انفرادی
۸/۶۶	۴/۱۲	۴. میزان رضایت مربیان از دستمزد
sig: ۰/۰۰۰	df: ۱۳	$\chi^2_{(13)}: ۲۴۵/۷۷$ n: ۱۱۶

نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن نشان داد که از عوامل روانی-انگیزشی عامل «تأثیر پاداش بر موفقیت ورزشکاران» با میانگین رتبه ۵/۲۳، عامل «تأثیر باورهای ورزشکاران بر عملکرد ورزشی» با میانگین رتبه ۵/۲۲ و عامل «تأثیر تصویرسازی ذهنی و افکار مثبت بر موفقیت ورزشکاران» با میانگین رتبه ۵/۰۱ و «تمرین مهارت‌های ذهنی و روانی با اختصاص ساعاتی از تمرین» با میانگین ۴/۸۹ به ترتیب دارای بیشترین اولویت در راهیابی به تیم ملی در ورزش قهرمانی می‌باشند (جدول ۷).

جدول ۷: نتیجه آزمون فریدمن به منظور اولویت‌بندی عوامل روانی-انگیزشی

میانگین رتبه‌ها	میانگین	عوامل مالی
۵/۲۳	۴/۱۶	۱. تأثیر پاداش بر موفقیت ورزشکاران
۵/۲۲	۴/۱۵	۲. تأثیر باورهای ورزشکاران بر عملکرد ورزشی
۵/۰۱	۴/۰۴	۳. تأثیر تصویرسازی ذهنی و افکار مثبت بر موفقیت ورزشکاران
۴/۸۹	۳/۹۶	۴. تمرین مهارت‌های ذهنی و روانی با اختصاص ساعاتی از تمرین
sig: ۰/۰۰۰	df: ۷	$\chi^2_{(1-0.001)}$ n: ۱۱۶

بحث و نتیجه‌گیری

هدف کلی از انجام این تحقیق، اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشکاران استان همدان در راهیابی به تیم‌های ملی در ورزش قهرمانی بود. در این راستا و با توجه به اهداف پژوهش عوامل انسانی، تجهیزات، امکانات و اماکن ورزشی، عوامل مالی و عوامل روانی-انگیزشی از دیدگاه مدیران هیأت‌های ورزشی، ورزشکاران، مدیران اداره ورزش و جوانان، مربیان و کارشناسان ورزش مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که از عوامل تجهیزات، امکانات و اماکن ورزشی عامل «توسعه تعداد اماکن تخصصی در رشته‌های ورزشی مربوطه»، عامل «میزان توزیع جغرافیایی اماکن، تجهیزات و امکانات ورزشی»، عامل «استانداردسازی اماکن و فضاهای ورزشی با تأکید بر استانداردهای بین‌المللی» و عامل «ایجاد کمپ‌های تمرینی برای نونهالان و نوجوانان مستعد در سطح استان» به ترتیب دارای بیشترین اولویت در راهیابی به تیم ملی در ورزش قهرمانی می‌باشند که این یافته با پژوهش‌های کالینز^۱ (۲۰۰۸)، دی بوسچر و همکاران (۲۰۰۹)، بوهلک و روبینسون (۲۰۰۹)، تندنویس و قاسمی (۱۳۸۶) و احمدی (۱۳۹۰) در یک راستا می‌باشند.

همچنین، یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که از بین عوامل انسانی عامل «دانش و فداکاری مربیان»، عامل «وجود تعداد کافی از مربیان متخصص و با تجربه در سطح قهرمانی» و عامل «سازماندهی برنامه‌های تمرینی براساس روش‌های علمی» به ترتیب دارای بالاترین اولویت می‌باشند که این یافته با پژوهش‌های اوکلی و گرین (۲۰۰۱)، گرین (۲۰۰۴)، دی بوسچر و همکاران (۲۰۰۹)، بوهلک و روبینسون (۲۰۰۹)، تندنویس و قاسمی (۱۳۸۶) و احمدی (۱۳۹۰) در یک راستا می‌باشند و در کلیه پژوهش‌های ذکر شده عوامل انسانی را از مؤلفه‌های تأثیرگذار بر موفقیت ورزشی اظهار داشتند. یکی از عوامل اصلی که نقش انکارناپذیری در توسعه ورزش و موفقیت ورزش قهرمانی دارد، مربیان هستند که تأثیر مستقیمی بر بهبود عملکرد ورزشکاران دارند. گولد و همکاران^۲ (۱۹۹۹) در تحقیق خود تحت عنوان ارزیابی استراتژی‌های اثرگذار بر عملکرد ورزشکاران دریافتند که مربیان یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت می‌باشند. همچنین، فدراسیون سافت بال استرالیا (۲۰۰۱) ادعا کرد که تفاوت بین تیم‌های برنده و بازنده در بالاترین سطوح رقابت اغلب مربیان نخبه هستند. در اکثر کشورها یک ساختار سازمان یافته آموزش مربی جهت بالابردن سطح آگاهی و دانش مربیان قهرمانی

1. Collins

2. Gould and al

وجود دارد. سوتریادو^۱ (۲۰۰۹) بیان می‌کند که مریبان قلب و روح ورزش قهرمانی هستند مریبان به‌عنوان تربیت‌کنندگان و هدایت‌گران ورزشکاران در تمامی سطوح (مبتدی تا نخبه) نقش بسیار مهمی در توسعه ورزش قهرمانی ایفا می‌کنند. همچنین، نتایج حاصل از بررسی داده‌های پژوهش حاضر نشان داد که از بین عوامل مالی عامل «نظام تقسیم عادلانه منابع مالی مابین رشته‌های مختلف ورزشی»، عامل «توانایی هیأت‌های ورزشی در جذب منابع مالی» و عامل «تقویت سرمایه‌گذاری روی ورزش‌های انفرادی» به‌ترتیب دارای بالاترین اولویت می‌باشند. این یافته پژوهش با نتایج پژوهش‌های هوگان و نورتون (۲۰۰۰)، کالینز (۲۰۰۸)، دی بوسچر و همکاران (۲۰۰۹)، لوئیز و فادال (۲۰۱۰)، علوی (۱۳۸۱)، خواجه (۱۳۸۸) و احمدی (۱۳۹۰) در یک راستا قرار دارد. منابع مالی از عوامل ضروری برای توسعه ورزش می‌باشد. منابع مالی برای برنامه‌های ورزشی به‌عنوان درونداد می‌باشند. ملت‌هایی که بیشتر بر ورزش (قهرمانی) سرمایه‌گذاری می‌کنند موقعیت‌های بیشتری را برای ورزشکاران فراهم می‌کنند تا تحت شرایط ایده‌آل به تمرین بپردازند. نتایج پژوهش‌ها نشان داده است که نقش دولت در فراهم کردن منابع مالی برای ورزش قهرمانی بسیار حیاتی می‌باشد و دولت‌ها، ایالت‌ها و استان‌ها با فراهم کردن حمایت‌های مالی راه موفقیت ورزش قهرمانی را هموار می‌سازند. هوگان و نورتون^۲ (۲۰۰۰) در پژوهشی یک ارتباط خطی بین مقدار پول هزینه شده برای توسعه ورزش قهرمانی و تعداد مدال‌های کسب شده با تقریباً ۳۷ میلیون دلار در ازای هر مدال به‌دست آوردند. پس در نتیجه میزان سرمایه‌گذاری دولت در بخش ورزش متناسب با رشد جمعیت جامعه و تقاضایان ورزش نیست و خصوصی‌سازی در ورزش موجب اصلاح ساختار ورزش کشور و همراه با افزایش کارایی و توسعه خواهد بود. از سوی دیگر اوکلی و گرین^۳ (۲۰۰۰) بیان کردند دنیای ورزش بین‌المللی بر حسب تجارت، افزایش جمعیت و بودجه‌ای که دولت‌ها برای موفقیت بین‌المللی هزینه می‌کنند، در حال تغییر است. نکته قابل توجه این است که کشورهایی که سرمایه‌گذاری وسیعی در ورزش قهرمانی دارند کشورهایی هستند که در مسابقات المپیک نیز موفق‌ترینند اما با این حال باید در نظر داشت این افزایش سرمایه‌گذاری تنها می‌تواند شانس موفقیت را بیشتر کند و به‌منزله تضمین موفقیت نخواهد بود.

یکی دیگر از نتایج پژوهش این بود که از بین عوامل روانی-انگیزشی عامل «تأثیر پاداش بر موفقیت ورزشکاران»، عامل «تأثیر باورهای ورزشکاران بر عملکرد ورزشی» و عامل «تأثیر تصویرسازی ذهنی و افکار مثبت بر موفقیت ورزشکاران» به‌ترتیب دارای بالاترین اولویت می‌باشند. این یافته با نتایج پژوهش‌های بشارت (۱۳۸۶)، آبوت^۴ و همکاران (۲۰۰۴)، مالت و هانراهان^۵ (۲۰۰۴) و کلاسسر (۱۹۹۴) در یک راستا قرار دارد. نتیجه جالب توجه این است که از دیدگاه ورزشکاران بر خلاف دیگر گروه‌های شرکت‌کننده عوامل روانی انگیزشی بعد از عوامل تجهیزات، امکانات و اماکن ورزشی در درجه دوم اهمیت هستند و نشان‌دهنده این است که ورزشکاران به عوامل روانی توجه ویژه‌ای دارند. البته، این نتیجه دور از ذهن نیست چون که در سال‌های اخیر همه ورزشکاران در جنبه‌های فیزیکی در وضعیت مشابهی قرار دارند و افرادی که از لحاظ روانی آماده‌تر باشند در محیط‌های ورزشی موفق‌ترند. به‌نظر می‌رسد که با توجه به رقابت نزدیک ورزشکاران نخبه به‌ویژه در ورزش‌های انفرادی که موفقیت ورزشکاران تا حد زیادی به آمادگی جسمانی، آمادگی تکنیکی و تاکتیکی بستگی دارد، ورزشکارانی می‌توانند به موفقیت دست یابند که در کنار آمادگی جسمانی از آمادگی روانی خوبی برخوردار باشند.

و همچنین نتایج حاصل از بررسی داده‌ها نشان داد که عوامل «تجهیزات امکانات و اماکن ورزشی» در موفقیت ورزشکاران در راهیابی به تیم ملی در ورزش قهرمانی دارای بالاترین اولویت یا بیشترین تأثیر در موفقیت ورزشکاران در راهیابی به تیم ملی می‌باشد که این یافته با پژوهش‌های گرین (۲۰۰۴)، چاد و همکاران (۲۰۰۵)، دی بوسچر و همکاران

1. Sotiriadou
2. Hogan & Norton
3. Oakley & Green
4. Abbott
5. Mallett.&Hanrahan

(۲۰۰۹)، بوهلک و رویسنون (۲۰۰۹)، مظفری و همکاران (۱۳۸۸)، خواجه (۱۳۸۸) و احمدی (۱۳۹۰) در یک راستا می‌باشد. احتمالاً یکی از عوامل همخوانی استفاده از جامعه آماری یکسان شرکت‌کنندگان باشد به‌عنوان نمونه، در پژوهش احمدی (۱۳۹۰)، مانند پژوهش حاضر از مربیان، مدیران ورزشی و ورزش‌کاران به‌عنوان نمونه آماری استفاده شده بود. از آنجایی که وجود امکانات و زیرساخت‌های ورزشی مناسب و توسعه یافته، جنبه‌ای مهم در ارتقای کمی و کیفی عملکردهای ورزشی است. نتایج این پژوهش از یافته‌های دی بوسچر و همکاران^۱، ۲۰۰۹ که تسهیلات ویژه با اولویت دسترسی برای ورزشکاران قهرمانی را از ارکان موفقیت ورزش قهرمانی اظهار داشتند و همچنین سوتریادو^۲ (۲۰۰۹) که بیان کرد تسهیلات تمرینی با کیفیت بالا و محل رقابت می‌تواند به مقدار زیادی بر موفقیت ورزشکاران تأثیر بگذارد و به آمادگی آنها برای عملکرد بهتر و موفقیت آمیز در بالاترین سطح رقابت مثل رقابت های جهانی و بازی های المپیک کمک کند، حمایت کرد.

در نهایت، با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود مدیران ورزشی استان‌ها در سیاست‌گذاری‌ها بیشترین توجه را به توسعه و بهبود امکانات و فضاهای ورزش معطوف کنند و به احداث مراکز ورزش قهرمانی اقدام نمایند و در این مراکز تجهیزات و تسهیلات استاندارد و ویژه ورزش قهرمانی را مهیا کنند، اولویت استفاده ورزشکاران را لحاظ نمایند و دسترسی آسان به اماکن را موردنظر قرار دهند. همچنین، از متخصصین ورزشی در مراکز تمرینی (از قبیل مربیان ماهر، بدنساز، ماساژور، ارتوپد و...) استفاده نمایند و از مراکز تمرینی، مربیان و ورزشکاران حمایت مالی به عمل آورند و از روانشناسان ورزش در آموزش مهارت‌های روانی و آماده‌سازی روانی ورزشکاران استفاده نمایند.

منابع

- احمدی، سیروس (۱۳۹۰). "بررسی و تعیین عوامل اثرگذار بر موفقیت ورزش قهرمانی ایران". پایان‌نامه دکتری، دانشگاه آزاد تهران مرکزی.
- باربارا وودز (۲۰۰۹). *روانشناسی ورزشی*. ترجمه فتح‌الله مسیبی. تهران: انتشارات بامدادکتاب.
- بشارت، محمدعلی (۱۳۸۶)، "بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی، سبک‌های مقابله با استرس ورزشی"، *مجله المپیک*، سال پانزدهم، شماره ۳.
- تندنویس، فریدون و قاسمی، محمدهادی (۱۳۸۶)، "مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحب‌نظران در مورد راهکارهای پیشرفت ورزش قهرمانی ژیمناستیک کشور"، *فصلنامه المپیک*، سال پانزدهم - شماره ۴.
- خواجه، فرزاد (۱۳۸۸). "تحلیل شاخص‌ها و عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش قهرمانی". پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- شریعتمداری، مهدی (۱۳۸۳)، "ضرورت و نقش آموزش در بهسازی نیروی انسانی و توسعه در هزاره سوم"، *فصلنامه علمی خرد*، شماره ۹، سال پنجم.
- فراهانی، ابوالفضل و عبدوی بافتانی، فاطمه (۱۳۸۵)، "امکانات و تجهیزات پایگاه‌های ورزش قهرمانی و نقش آن در توسعه ورزش کشور"، *نشریه علوم حرکتی و ورزش*، شماره ۲۹.
- مارک‌گرین و باری هولیان (۲۰۰۸). *سیاست‌گذاری و اولویت‌بندی در توسعه ورزش قهرمانی*، ترجمه رضا و احسان قراخانو، تهران: انتشارات کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران.
- مظفری، امیراحمد و الهی، علیرضا (۱۳۸۸). "نظام جامع توسعه ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران"، *طرح پژوهشی، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری*.

1. De Bosscher at al

2. Sotiriadou

- Abbott. A. and Collins.D .(2004) .Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development considering the role of psychology . Journal of Sports Sciences 22(5): 395-408.
- Andrew M. Lane, Peter C. Terry, Matthew J. Stevens.(2004), Mood responses to athletic performance in extreme environments. Journal of Sports Sciences, ISSN 0264- 0414 print/ISSN 1466-447X. 123-129.
- Angela H, et al. (2008), Psychologic Stress Related to Injury and Impact on Sport Performance , Physical Medicine and Rehabilitation Clinics of North America, Volume 19, Issue 2, PP: 399-418.
- Bohlek.N. and Rabinson.L (2009).Bench marking of elite sport systems.Management Decision.Vole.47 .No. 1. PP. 67 – 84.
- Chad D.McEvay, Mark S.Timothy D.Deschrive.M.Brown.T (2005) Facility age and attendance in major league baseball. Sport Management Review 8.19-41.
- Collins, S. (2008). An analysis of public policy toward adult lifelong participation in sport in Australia, New Zealand and Finland.Unpublished doctoral dissertation, Loughborough University, UK.
- De Bosscher. V De Knop. P – Van Bottenburg. M Shibli.S & Bingham.J (2009) Explaining international sporting success: An international comparison of elite sports systems and policies in six countries.Sport Management Review, doi: 1016/j.smr.2009.01.002.
- De Bosscher. V De Knop.P .van Battenberg.M (2009) an analysis of homogeneity and heterogeneity of elite sports systems in six nations .International Journal of Sports Marketing & Sponsorship .111-131.
- Gould. D.Guinan.D.Greenleaf.C.Medbery.R & Peterson.K (1999). Factors influencing Olympic performance: perception of athletes and coaches from more and less successful teams. The sport psychologist .13.371-394.
- Green. M (2004) Changing policy priorities for sport in England: the emergence of elite sport development as a key policy cancer. Leisure Studies .Vol 23.No, 4.365-386.
- Hogan, K, & Norton, K. (2000).The “price “of Olympic gold.Journal of Science and Medicine in Sport.3.203-218.
- Kim .s (2007) International elite sport development in south Korea .Chronicle of Kinesiology & Physical Education In Higher Education Vol 18(1) .
- Lally. P and Kerr . G (2008) The effects of athlete retirement on parents .Journal of Applied sport Psychology 20,42-56 .
- Mallett .C .&Hanrahan .S .J(2004) . Elite Athletes : what makes the fire "burn" so brightly ؟psychology of sport and Exercise.5.183-200
- Oakley. B and Green, M (2001) the production of Olympic champions: international perspective on elite sport development systems. European journal of sport Management , 8 (1): 83-105
- Sotiriadou.K P,Shilbury, D. (2009) Australian Elite Athlete Development: An Organizational Perspective. Sport Management Review doi: 10 .1016/j. Smr. 2009. 01 .002.
- Weinberg, R.S.&d. Gould. (2011).” Foundation of sport and exercise psychology”.5th edn.Human kinetics.

به این مقاله این گونه استناد کنید:

ضمیری کامل، علی؛ سلیمانی، مجید و ایزدی‌مهر، اعظم. (۱۳۹۳). « اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر موفقیت ورزشکاران استان همدان در راه‌یابی به تیم‌های ملی ». پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۴ (۸)، ۱۰۳-۱۱۲.